C/2024/1989

12.3.2024

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 (põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta) artikli 50 lõike 2 punkti a kohase nimetuse registreerimise taotluse avaldamine

(C/2024/1989)

Käesoleva dokumendi avaldamine annab õiguse esitada vastuväiteid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 ([1]) artikli 51 kohaselt kolme kuu jooksul alates käesoleva dokumendi avaldamise kuupäevast.

KOONDDOKUMENT

„Bingöl Balı“

ELi nr: PDO-TR-02886 – 5.1.2023

KPN (X) KGT ()

1. **Nimetus(ed)**

„Bingöl Balı“

2. **Liikmesriik või kolmas riik**

Türgi

3. **Põllumajandustoote või toidu kirjeldus**

3.1. *Toote liik*

Klass 1.4. Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)

3.2. *Punktis 1 esitatud nimetusele vastava toote kirjeldus*

Mesi „Bingöl Balı“ on polüfloorne mesi (mitme õie mesi), mis on saadud punktis 4 määratletud geograafilisest piirkonnast. Selle värvus võib varieeruda heledast merevaigukollasest tumeda merevaigukollaseni. Seda turustatakse kärjemee ja vurrimeena. Tootmisel kasutatakse mesilastõuge *Apis mellifera anatoliaca*, *A. mellifera caucasica*, *A. mellifera meda* ja nende ristandeid.

Mee „Bingöl Balı“ õietolmuga seotud omadused:

i) see peab sisaldama vähemalt ühe järgmise (seotud) taksoni taime õietolmu: *Astragalus* sp. (hundihammas), *Centaurea* sp. (jumikas), *Hypericum* sp. (liht-naistepuna), *Trifolium* sp. (ristik) ja *Xeranthemum* sp. (üheaastane paberlill);

ii) samuti peab õietolmukogumi jaotus vastama tabelis 2 esitatud õietolmuspektrile (kõik loetletud õietolmutaime taksonid ei pea olema korraga esindatud).

Tabel 1.

Mee „Bingöl Balı“ füüsikalis-keemilised omadused

Tunnus	Väärtus
Niiskus (%, max)	18 %
Sahharoos (g/100 g, max)	3 g / 100 g
Fruktoos + glükoos (g/100 g; min)	65 g / 100 g
Fruktoos/glükoos	1,00–1,30
Maltoos (%, max)	4 %

([1]) ELT L 343, 14.12.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1151/oj

Vees lahustumatu aine (g/100 g, max)	0,1 g / 100 g
Vabad happed (meq/kg, max)	kuni 40 meq/kg
Elektrijuhtivus (mS/cm, max)	0,8 mS/cm
Diastaasarv (min)	15
Hüdroksümetüülfurfuraal (HMF) (mg/kg, max)	20 mg/kg
$\delta^{13}C_{mesi}$	– 23 või vähem
$\delta^{13}C_{valgud} - \delta^{13}C_{mesi}$	– 1,0 või rohkem
$C_{4\ suhkrud}$ (max)	7 %
Proliin (mg/kg, min)	450

Tabel 2.

Mee „Bingöl Balı“ melissopalünoloogilised omadused

	Takson	Sugukond	Õietolmu sisaldus (suur: ≥ 45 %, keskmine: 16–44 %, vähene: 3–15 %, ülivähene: < 3 %)
1.	*Acanthus* sp.	Acanthaceae	vähene, ülivähene
2.	*Sambucus* sp.	Adoxaceae	vähene, ülivähene
3.	*Allium* sp.	Amaryllidaceae	vähene, ülivähene
4.	*Rhus* sp.	Anacardiaceae	vähene, ülivähene
5.	Apiaceae	Apiaceae	ülivähene
6.	*Chaerophyllum* sp.	Apiaceae	ülivähene
7.	*Eryngium campestre*	Apiaceae	keskmine, vähene, ülivähene
8.	*Pimpinella* sp.	Apiaceae	suur, ülivähene
9.	*Achillea* sp.	Asteraceae	vähene, ülivähene
10.	*Anthemis* sp.	Asteraceae	ülivähene
11.	*Artemisia* sp.	Asteraceae	keskmine, ülivähene
12.	*Carduus* sp.	Asteraceae	ülivähene
13.	*Cichorium* sp.	Asteraceae	keskmine, vähene, ülivähene
14.	*Cirsium* spp.	Asteraceae	vähene, ülivähene
15.	*Cirsium yildizianum*	Asteraceae	keskmine, ülivähene
16.	*Crepis* sp.	Asteraceae	keskmine, vähene, ülivähene
17.	*Echinops* sp.	Asteraceae	vähene, ülivähene
18.	*Gundelia* sp.	Asteraceae	ülivähene
19.	*Helichrysum* sp.	Asteraceae	suur, keskmine, vähene, ülivähene
20.	*Leontodon* sp.	Asteraceae	ülivähene
21.	*Onopordum* sp.	Asteraceae	ülivähene
22.	*Ptilostemon* sp.	Asteraceae	ülivähene
23.	*Senecio* sp.	Asteraceae	ülivähene

24.	*Taraxacum* sp.	Asteraceae	vähene, ülivähene
25.	*Xanthium* sp.	Asteraceae	ülivähene
26.	*Alkanna* sp.	Boraginaceae	ülivähene
27.	*Anchusa* sp.	Boraginaceae	ülivähene
28.	*Cerinthe minor*	Boraginaceae	ülivähene
29.	*Echium* sp.	Boraginaceae	vähene, ülivähene
30.	*Myosotis* sp.	Boraginaceae	vähene, ülivähene
31.	*Onosma* sp.	Boraginaceae	ülivähene
32.	*Campanula* sp.	Campanulaceae	vähene, ülivähene
33.	*Campanula* sp.	Campanulaceae	vähene, ülivähene
34.	*Cephalaria* sp.	Caprifoliaceae	vähene, ülivähene
35.	*Dipsacus* sp.	Caprifoliaceae	ülivähene
36.	*Scabiosa* spp.	Caprifoliaceae	ülivähene
37.	*Valeriana* sp.	Caprifoliaceae	ülivähene
38.	*Dianthus* sp.	Caryophyllaceae	vähene
39.	*Saponaria* sp.	Caryophyllaceae	ülivähene
40.	*Silene* sp.	Caryophyllaceae	ülivähene
41.	Caryophyllaceae/ *Amaranthaceae*	Caryophyllaceae/ *Amaranthaceae*	keskmine, vähene, ülivähene
42.	*Chenopodium* sp.	Chenopodiaceae	vähene, ülivähene
43.	*Convolvulus* sp.	Convolvulaceae	keskmine, ülivähene
44.	*Cornus* sp.	Cornaceae	ülivähene
45.	*Sedum* sp.	Crassulaceae	vähene
46.	*Eleagnus* sp.	Eleagnaceae	ülivähene
47.	*Euphorbia* sp.	Euphorbiaceae	ülivähene
48.	*Coronilla* sp.	Fabaceae	vähene, ülivähene
49.	*Genista* sp.	Fabaceae	ülivähene
50.	*Hedysarum* sp.	Fabaceae	vähene, ülivähene
51.	*Lathyrus* sp.	Fabaceae	ülivähene
52.	*Lotus* sp.	Fabaceae	suur, keskmine, vähene, ülivähene
53.	*Medicago* sp.	Fabaceae	vähene
54.	*Melilotus* sp.	Fabaceae	keskmine, vähene, ülivähene
55.	*Onobrychis* sp.	Fabaceae	ülivähene
56.	*Robinia pseudoacacia*	Fabaceae	ülivähene
57.	*Securigera* sp.	Fabaceae	vähene
58.	*Vicia* spp.	Fabaceae	ülivähene

59.	Geranium sp.	Geraniaceae	ülivähene
60.	Lamiaceae	Lamiaceae	vähene, ülivähene
61.	*Lamium macrodon*	Lamiaceae	keskmine, vähene
62.	*Lamium* sp.	Lamiaceae	suur, keskmine, vähene, ülivähene
63.	*Marrubium* sp.	Lamiaceae	ülivähene
64.	*Mentha* sp.	Lamiaceae	ülivähene
65.	*Nepeta* sp.	Lamiaceae	ülivähene
66.	*Origanum* sp.	Lamiaceae	vähene, ülivähene
67.	*Phlomis* sp.	Lamiaceae	vähene, ülivähene
68.	*Salvia* sp.	Lamiaceae	ülivähene
69.	*Teucrium* sp.	Lamiaceae	vähene, ülivähene
70.	*Thymus* spp.	Lamiaceae	ülivähene
71.	*Lythrum salicaria*	Lythraceae	vähene, ülivähene
72.	*Alcea* sp.,	Malvaceae	ülivähene
73.	*Malva* sp.	Malvaceae	ülivähene
74.	*Tilia* sp.	Malvaceae	ülivähene
75.	*Morus* sp.	Moraceae	ülivähene
76.	*Epilobium* sp.	Onagraceae	ülivähene
77.	*Corydalis* sp.	Papaveraceae	ülivähene
78.	*Papaver* sp.	Papaveraceae	ülivähene
79.	*Linaria* sp.	Plantaginaceae	vähene, ülivähene
80.	*Plantago lanceolata*	Plantaginaceae	suur, keskmine, vähene, ülivähene
81.	*Acantholimon* sp.	Plumbaginaceae	ülivähene
82.	*Polygala* sp.	Polygalaceae	ülivähene
83.	*Polygonum* sp.	Polygonaceae	ülivähene
84.	*Rheum* sp.	Polygonaceae	ülivähene
85.	*Rumex* sp.	Polygonaceae	ülivähene
86.	*Portulaca* sp.	Portulacaceae	ülivähene
87.	*Lysimachia* sp.	Primulaceae	ülivähene
88.	*Ranunculus* sp.	Ranunculaceae	ülivähene
89.	*Paliurus spina christi*	Rhamnaceae	ülivähene
90.	*Cerasus* sp.	Rosaceae	ülivähene
91.	*Filipendula* sp.	Rosaceae	vähene, ülivähene
92.	*Fragaria* sp.	Rosaceae	ülivähene
93.	*Potentilla* sp.	Rosaceae	keskmine, vähene, ülivähene

94.	*Prunus* sp.	Rosaceae	ülivähene
95.	*Pyrus* sp.	Rosaceae	ülivähene
96.	*Rosa canina*	Rosaceae	vähene, ülivähene
97.	Rosaceae	Rosaceae	keskmine, vähene, ülivähene
98.	*Rubus* sp.	Rosaceae	ülivähene
99.	*Sanguisorba* vähene	Rosaceae	vähene, ülivähene
100.	*Galium* sp.	Rubiaceae	vähene, ülivähene
101.	*Citrus* sp.	Rutaceae	vähene, ülivähene
102.	*Salix* sp.	Salicaceae	vähene, ülivähene
103.	*Verbascum* spp.	Scrophulariaceae	suur, keskmine, vähene, ülivähene
104.	*Eremurus* sp.	Xanthorrhoeaceae	ülivähene

3.3. *Sööt (üksnes loomse päritoluga toodete puhul) ja tooraine (üksnes töödeldud toodete puhul)*

—

3.4. *Tootmise erietapid, mis peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas*

Kõik tootmis-, töötlus- ja ettevalmistusetapid peavad aset leidma määratletud geograafilises piirkonnas.

3.5. *Sellise toote viilutamise, riivimise, pakendamise jm erieeskirjad, millele registreeritud nimetus viitab*

Mett müüakse kuni 1 kg kaupa klaaspurkides.

Kärjemett müüakse 3–5 kg kaupa ristküliku- või ruudukujulistes lakitud puidust pakendites, mis võivad toiduga kokku puutuda.

Müügiks pakutav mesi peab olema otsese päikesevalguse eest kaitstud ning seda tuleb säilitada puhtas, kuivas ja lõhnavabas ruumis, mille sisetemperatuur ei ületa 20 °C.

3.6. *Sellise toote märgistamise erieeskirjad, millele registreeritud nimetus viitab*

Toote pakendil peab olema nimetus „Bingöl Balı“ ja üks allpool esitatud toote „Bingöl Balı“ logodest.

4. **Geograafilise piirkonna täpne määratlus**

Määratletud geograafiline piirkond hõlmab kõiki külasid ja linnu, mis asuvad Türgis Ida-Anatoolia regioonis Bingöli provintsis.

5. **Seos geograafilise piirkonnaga**

Päritolunimetuse „Bingöl Balı“ registreerimistaotlus põhineb üksnes toote erilisel kvaliteedil ja omadustel, mis tulenevad geograafilise piirkonna looduslikest ja inimteguritest.

Geograafilise piirkonna eripära

Bingöli provintsi ümbritsevad mäed. Peamised geomorfoloogilised vormid on provintsi mägialade eri kõrgustel lasuvad vulkaanilise aluspõhjaga platood, mägipiirkondi lahutavate ojade sängi ja maalõhedesse tekkinud orud ning mäemassiivide tektoonilise liikumise tulemusena kujunenud tasandikud ja valgalad. Kuna kõrgused ja pinnavormid muutuvad väikeste vahemaade tagant, on pinnamood, kliima ja taimestik mitmekesine.

Aastane sademete hulk ja päikeseliste päevade suur arv muudavad Bingöli geograafilise piirkonna taimestiku rikkalikuks. Metsaaladel on valdavad tammed (*Quercus petraea* subsp. *pinnatiloba (Koch) Menitsky* ja *Quercus libani Oliv.*). Stepialadel on rohkelt hundihamba liike, nagu *Astragalus muschianus Kotschy & Boiss. ex Boiss.* ja *Astragalus gummifer Labill.*

Kuna platoode keskmine kõrgus jääb vahemikku 1 500–2 000 m, on suvekuud jahedad ja õitsemisperiood pikem. See võimaldab rajada mesilaid, mida saab mesindustegevuseks kasutada juunist oktoobrini. Samuti võimaldab see luua mesilaste pidamiseks kaitstud kohalikke alasid.

Kuna Bingölis puuduvad rasketööstusettevõtted, on mulla- ja veevarud püsinud puhtana.

Toote eripära

Bingöli provintsis on mesindusel oluline roll nii asukoha, looduslike tingimuste kui ka tootmismahu mõttes. Anatoolia nn diagonaalist ida poole jäävas Iraani-Turaani taimestiku piirkonnas asuval ning ümbritsevate alade ja riigi muude piirkondadega võrreldes mitmekesise pinnamoega Bingölil on tänu väga rikkalikule taimestikule ja erinevatele õitsemisperioodidele oluline mesinduspotentsiaal. Seega on Bingöli provintsi taimestik väga mitmekesine, kusjuures märkimisväärne osa sellest on endeemne. Ligikaudu 1 700 taimeliigist 300 on Bingölile ainuomased. Lisaks on õietolmuanalüüsi alusel registreeritud meetaimena üle 200 taimetaksoni. Nende meetaimede seas on tähtsamal kohal järgmised sugukonnad: *Asteraceae* (korvõielised), *Fabaceae* (liblikõielised) ja *Hypericaceae* (naistepunalised). Taimestiku mitmekesisus kajastub mõistagi ka mee „Bingöl Balı“ botaanilises päritolus.

Taimestikuomadustest tulenevalt on mee „Bingöl Balı“ üks omadusi suur õietolmu sisaldus, kusjuures selles on esindatud vähemalt ühe järgmise (seotud) taimetaksoni õietolm: *Astragalus* sp. (hundihammas), *Centaurea* sp. (jumikas), *Hypericum* sp. (liht-naistepuna), *Trifolium* sp. (ristik) ja *Xeranthemum* sp. (üheaastane paberlill); samuti on selles esindatud mõne punktis 3.2 esitatud tabelis 2 nimetatud taimetaksoni õietolm.

Inimtegur

Bingöli provintsis on mesindusega tegeletud juba palju aastaid ning see on geograafilises piirkonnas oluline sissetulekuallikas.

Mesindusega tegeletakse peamiselt rändmesinduse vormis. Märtsi alguses alustatakse mesilasperede hooldamise ja talvise söötmisega ning mesilasema kontrollimisega. Ettevalmistused jätkuvad mai keskpaigani. Mesinikud võivad oma mesilased mais sõltuvalt nektarikorje tulemustest geograafilise piirkonna siseselt ümber paigutada.

Mesilaste asukoha muutmine oleneb enim kõrgusest. Kui 1 100 meetri kõrgusel taimkate väheneb, liiguvad mesilased 1 900 m kõrgusele või veelgi kõrgemale, mesilasasulast 3–4 km eemal asuvate looduslike veekogude lähedale ning aladele, kus leidub rohkelt nektarit ja õietolmu.

Viide avaldatud tootespetsifikaadile

—